

در روزهای آخر تبلیغات انتخاباتی، اسحاق جهانگیری در یکی از برنامه‌های تبلیغاتی خود در تلویزیون، از ۵ برابر کردن درآمد اقشار فقیر جامعه در دولت آینده سخن گفت. این را همه می‌دانیم که جهانگیری نامزد پوششی برای حسن روحانی بود و می‌داد یا آنچه روحانی می‌گفت تفاوتی نداشت. خود روحانی هم در برنامه مکتوبی که در ایام انتخابات منتشر کرد، بیان کرد تا سال ۹۹، معیشت اقشار زیر خط فقر را ۵ برابر بهبود خواهد بخشید. پر واضح است که معیشت معنای گسترده‌تری از صرف یارانه دارد، چرا

که جهانگیری در همان برنامه گفت‌وگوی خبری که از این وعده پر زرق و برق رونمایی کرد، چندین بار تاکید کرد منظورش از معیشت غذا، مسکن و نیازهای زندگی است. جناب حسن روحانی اما در کنفرانس خبری پس از انتخاب شدنش در پاسخ به خبرنگاری که از همین وعده پرسیده بود، بیان کرد: ما تاکنون یارانه اقشار تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی را ۳ برابر کرده‌ایم و تا آخر دولت دوازدهم به ۵ برابر هم افزایش خواهیم داد. مسلمان اقشار تحت پوشش همه اقشار زیر خط فقر را تشکیل نمی‌دهند و یارانه هم شامل همه مخارج مربوط به غذا، مسکن و نیازهای زندگی نمی‌شود و اینکه رئیس‌جمهور محترم تنها یک روز پس از رای

واردات مقاومتی!

درصدی واردات این کالاها صرفا سبب قربانی شدن تولید و اشتغال داخلی شده است.
سسال ۹۵ رشد واردات ایران رتبه چهارم در دنیا را به خود اختصاص داده در حالی که از روز ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (۲۹۱ بهمن ۹۴) تا به امروز ۳ سال و اندی می‌گذرد و دولت یازدهم فرصت کافی برای ارائه لایح به منظور اصلاح قوانین موجود در حوزه واردات را داشته اما این فرصت از دست رفته و ظاهر امر نشان می‌دهد تمایلی در دولت برای مقابله با واردات بی‌رویه کالاهای لوکس و غیرضروری وجود ندارد.
اما سال ۹۵؛ ۹۶۲ هزار تن انواع کالای مصرفی به ارزش ۳ میلیارد و ۱۳۷ میلیون دلار از طریق گمرکات سراسر کشور وارد شده که تنها ۴ درصد از وزن و ۱۰ درصد از ارزش کل کالاهای ورودی به کالاهای مصرفی اختصاص داشته و سایر اقلام، کالاهای اساسی، دارو و مواد اولیه دارو، مواد اولیه واحدهای تولیدی و ماشین‌آلات مورد نیاز بخش صنعت بوده که بر این اساس سهم کالاهای واسطه‌ای از نظر وزن ۹۳ درصد و از نظر ارزش ۶۳ درصد بوده و در مجموع در ۸ ماه به میزان ۲۰ میلیون و ۲ هزار تن کالای واسطه‌ای به ارزش ۱۷ میلیارد و ۸۲۴ میلیون دلار وارد کشور شده است.
همچنین سهم کالاهای سرمایه‌ای در این مدت به ۵۹۹ هزار تن و به ارزش ۶ میلیارد و ۴۱۲ میلیون دلار رسیده که در مجموع ۳ درصد از وزن و ۲۲ درصد از ارزش کل واردات را به خود اختصاص داده است.

اقلامی در سید وارداتی کشور در سال ۹۵ جای گرفته که با توضیحات بالا دیدن آنها خالی از لطف نیست:
واردات بیش از ۷۲۰ تن مسواک

ورود اقلامی چون سوزن، شانه، گیره و…!

علاوه بر واردات بیل و بیلچه بیش از ۴۰۰ تُن کلنگ و شن کش از مبادی ورودی به کشور هدایت شده که ارزش ارز خارج شده برای محصولات اشاره شده بیش از یک میلیون دلار برآورد می‌شود.۲۵۵۳ میلیارد تومان برنج، حدود ۸۴ هزار تُن گوشت منجمد گاو و حدود ۴۶۸ میلیون دلار به وزن ۶۰۸ هزار تن موز وارد کشور شده است.در ۸ ماهه اول سال ۹۵، ورود بالغ بر ۲۱ میلیون تن کالا با ارزش ۲۷ میلیارد و ۲۸۲ میلیون دلار از ۸۲ گمرک را شاهد بودیم. می‌دانیم که واردات چنین محصولاتی، نفع‌ها مراکز تولید ایسن اقلام را با چالش‌های عدیده مواجه می‌کند بلکه بستر اشتغالزایی را نیز تنگ و محدود می‌سازد. آن هم برای مواردی که ظرفیت‌ها و توانمندی‌های داخلی به سادهدترین نحو ممکن، امکان ساخت و تولید آن را دارد.
سال ۹۱ حدود ۳۶ درصد از واردات کشور شامل کالاهای مصرفی می‌شد که این رقم سال ۹۵ به ۱۳ درصد کاهش یافت. و این یعنی کاهش ۲۷۷ درصدی واردات کالاهای مصرفی در دولت روحانی!
همچنین وزارت صنعت اخیرا اعلام کرده در دولت یازدهم و تا پایان سال ۹۵ حدود ۵ هزار و ۱۰۰ واحد صنعتی تعطیل شده است. آقای جهانگیری گفته‌است: «بپایید بگویید کجای کار کشور در این دولت نسبت به گذشته چند برابر نشده است؟!» ایشان حق دارد و درست می‌گوید. دولت یازدهم اساسا #حولت=چندبرابررشد! نقdingی در این دولت بیش از ۲ برابر شد.

بدهی دولت به بانک‌ها ۴ برابر شد.

هزینه‌های جاری دولت ۳ برابر شد.

حقوق صفردار در این دولت حداقل ۲۰ برابر شد.

بدهی خارجی کوتاهمدت کشور پس از برجام ۵ برابر شد.

واردات بنزین ۶برابر شد.

تعداد شرکت‌های زنانه در بورس ۵ برابر شد.

بدهی بانک‌ها ۳ برابر شد.

واردات از چین ۳ برابر شد.

درآمد ریالی دولت از محل فروش نفت بیش از ۲ برابر شد و… .
حالا سوال اینجاست: با وجود تبیین‌های مکرر، چرا برای مساله‌ای با این اهمیت، عملکرد قاطعی شاهد نبوده‌ایم؟!
در سن ۴۵ سالگی، آیت‌الله‌مردان مسؤول و نزدیکان‌شان از این سهل‌انگاری تعمدی، مطلبی عایدشان می‌شده؟!

کاش کمی فریادهای‌تان را متوجه عملکرد ضد و نقیض خود می‌کردید و برای ضربه‌های فاحش‌تان این میزان مقاومت نمی‌کردید!

آیا این شعارها از ابتدا قرار بود عملی شود؟

دگردیسی فقر و یارانه بعد از انتخابات

- امیر استکی

بر جمهوری بودند، چشم خود را روی عواقب مالی ۳ برابر شدن یارانه اقشار تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی آن هم در ماه منتهی به انتخابات بسته بودند و اصلا سراغ محاسبه منابع لازم برای تحقق ابروعده حمایتی روحانی و جهانگیری نرفتند. اگر ۳ برابر کردن یارانه ۳ دهک پایین درآمدی، کاری پر هزینه و نشتندنی بود، باید بهبود بخشیدن ۵ برابری معیشت همه اقشار زیر خط فقر به طریق اولی کاری نشدنی و تورم‌زا و پرهزینه باشد. جناب روحانی و یار با وفای‌شان و همچنین بانک مرکزی و وزارت اقتصاد که در ایام انتخابات به ستادهای انتخاباتی جناب روحانی تبدیل شده بودند و مدام تاکید می‌کردند وعده‌های حمایتی نامزدهای رقیب دولت نشدنی و عوام‌فریبی است، امروز باید پاسخگو باشند و برای مردم توضیح بدهند آیا واقعا چنین وعده‌هایی نشدنی بوده‌اند یا این بزرگواران به دروغ از عملی نبودن آنها سخن گفته‌اند؟! اگر عملی نبوده‌اند پس چرا باز هم به دروغ، سخنان از بهبود بخشیدن ۵ برابری معیشت همه اقشار، زیر خط فقر گفته‌اند؟! با حداقل به بیان چنین وعده‌ای توسط روحانی همانگونه که به وعده‌های دیگران اعتراض کرده‌اند، اعتراض نکرده‌اند؟! انتخابات تمام شد و جناب روحانی به هر نحوی رئیس‌جمهور شدند اما آنچه باقی می‌ماند اعتبار بر باد رفته مفهوم

بیطرفی علمی، فنی و تخصصی بسیاری از اقتصاددانان و نهادهای اقتصادی کشور است. البته حساب جناب روحانی از مافیای جداست، چرا که همانطور که پیش‌تر هم گفتیم ایشان با اعتماد به نفس مثال‌زدنی‌ای که دارند براحتی صورت مساله را تغییر می‌دهند و کلمروا می‌شوند. یا از بنیان منکر وعده‌های‌شان با کیفیتی که خود بیان کرده‌اند، می‌شوند یا با چند تغییر کوچک در آنها به طور کامل محقق‌شان می‌کنند. مانند همین تقویت ۵ برابری معیشت اقشار زیر خط فقر که براحتی و در فردای انتخابات، معیشتش به یارانه و اقشار زیر خط فقرش به اقشار تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی، تقلیل یافت و تبدیل شد به یک پیروزی ۲۴ ساعته برای دولت تدبیر و امید. با این روش و برنامه‌ای که جناب روحانی در پیش گرفته‌اند، عملی کردن همه وعده‌های سنگین انتخاباتی ایشان،نه تنها هزینه‌ای نخواهد داشت بلکه زمان زیادی را هم نیاز نخواهد داشت. زمان فقط به اندازه چند تغییر در معنای چند واژه شاید آن خیل اقتصاددارانی هم که از این وعده‌ها و برنامه‌ها حمایت کرده‌اند به اندازه خود جناب روحانی ملغف نبوده‌اند که اینها فقط وعده‌اند و قرار نیست عملی شوند. البته از هر طرفی به این مساله نگاه کنیم، متأسفانه یک سر ماجرا با دروغ و فریب گره خواهد خورد.

■ ■ ■

حمایت از تولید ملی؛ از قانون اساسی تا قوانین عادی

مجید دانشی^{*}: تولید ملی یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های رشد اقتصادی هر کشور است. وضعیت قابل قبول تولید ملی و استفاده از سرمایه‌های داخلی یک کشور نقش مؤثری در شکوفایی اقتصادی رفا می‌کند. اما حرکت در مسیر استفاده مطلوب از تولید ملی و حمایت از سرمایه داخلی نیازمند وجود تمهیدات حقوقی و قانونی برای هموار کردن راه و رفع موانع این مسیر است. ساختارهای قانونی کشور باید تمهیدات لازم در مسیر استقلال اقتصادی و رفع موانع دست و پاگیر مانند واردات غیرهدفمند را پیش‌بینی کرده باشد تا زمینه‌سازی برای رشد اقتصادی امکانپذیر شود. حال سوال اینجاست: آیا زیرساخت‌های قانونی موجود در کشور ما برای حمایت از تولید داخلی کافی است یا برای حمایت از تولید و سرمایه داخلی نیازمند تدوین قوانین جدید هستیم؟

■ **ظرفیت‌های قانون اساسی در حمایت از تولید ملی**
ظرفیت‌های اقتصادی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین زیرساخته‌های قانونی در رفع موانع و حمایت از تولید داخلی به شمار می‌رود. اصل ۴۳ قانون اساسی «برای تأمین استقلال اقتصادی» کشور ضوابطی از جمله تأکید بر «جلوگیری از سلطه اقتصادی بیگانه بر کشور» در بند ۸ و تأکید بر «افزایش تولیدات کشاورزی، دامی و صنعتی برای تأمین نیازهای عمومی و خودکفایی و راهیای ا وابستگی» در بند ۹ را پیش‌بینی می‌کند. همچنین اصل ۴۴ قانون اساسی از اصول مترقی اقتصادی است که نظام اقتصادی کشور را به ۲ بخش دولتی، تعاونی و خصوصی تقسیم می‌کند. سیاست‌گذاری و تدوین قوانین و مقررات بر مای این اصل از الزامات اصلی شکل‌گیری نظام پویای اقتصادی و حمایت از تولید ملی است که با ابلاغ سیاست‌های کلی این اصل از سوی مقام معظم رهبری گامی موثر در این زمینه برداشته شده است. حمایت از تشکیل

تولید داخلی خواهد داشت. این نمونه‌ها نشان می‌دهد حداقل از نظر کمیت قوانین بسیاری در حمایت از تولید ملی وجود دارد، گذشته از اینکه از نظر کیفی نیز محتوای این قوانین می‌تواند در به‌کارگیری سرمایه داخلی و حمایت از تولید ملی اثر بسزایی داشته باشد. در نتیجه می‌توان گفت تولید ملی به قانون جدید نیاز ندارد بلکه اجرای درست همین قوانین و نظارت بر اجرای صحیح آنها می‌تواند در حمایت از تولید ملی موثر واقع شود. در نتیجه ضعف و کاستی در حمایت از تولید ملی به نبود قوانین مربوط نمی‌شود بلکه در بسیاری از موارد این قوانین به شیوه صحیح و اصولی اجرا نمی‌شود یا نظارت بر اجرای آنها ضعیف است.

■ **تولید ملی و واردات**

به عقیده کارشناسان اقتصادی، بزرگ‌ترین مانع رشد تولید ملی حتی در بهترین شرایط اقتصادی واردات غیرهدفمند به کشور است. البته باید توجه داشت منظور از حمایت از تولید ملی قطع کردن کامل واردات نیست بلکه باید به جای واردات کالاهای قایل مصرف و نهایی، مواد اولیه یا واسط وارد شود و سپس با تبدیل به کالاهای مصرفی در داخل، زمینه رشد اقتصاد داخلی نیز فراهم شود. در زمینه حمایت از تولید ملی و واردات نیز مانند بحث تولید ملی موضوع به نبود قوانین مربوط نمی‌شود بلکه تا زمانی که واردات غیرههدفمند و بی‌رویه کنترل نشود، تولید ملی با هیچ قانونی حمایت نخواهد شد.

■ **شکایت تولیدکنندگان برای مقابله با کالاهای وارداتی**

به نظر می‌رسد روش‌های قانونی در دست تولیدکنندگان داخلی کالا برای مقابله با واردات چندان زیاد نیست. اما براساس قانون «پیش‌بینی تدابیر و اقدام‌های حفاظتی، جبرانی و ضددامپینگ برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی» مصوب سال ۸۳، شرکت‌های داخلی که کالای وارداتی مشابه محصول آنها به صورت دامپ شده (قیمت‌شکنی) وارد می‌شود و به دلیل شکسته شدن قیمت‌ها کالای آنها توان رقابت با کالای خارجی را ندارد، می‌توانند با شکایت به وزارت صنعت و معدن انجام اقدامات ضددامپینگ (قیمت‌شکنی) را درخواست کنند. «دامپینگ» به معنای واردات کالا به کشور با قیمتی کمتر از ارزش عادی آن در بازار کشور صادر کننده برای کالای مشابه به منظور قیمت‌شکنی و گرفتن بازار است. لذا تولیدکنندگان داخلی می‌توانند برای مقابله با واردات غیرهدفمند، خود از این طریق قانونی دست به شکایت بزنند. همچنین ضمانت اجرایی قانونی دیگری برای حمایت از تولید ملی در طرح حمایت از تولید ملی وجود دارد. مطابق ماده ۶۱ این طرح هر یک از ماموران، صاحب‌منصبان و مستخدمان دولتی در هر رتبه و مقامی از اجرای این قانون جلوگیری یا استنکاف کنند، به تحمل ۳ ماه تا یکسال حبس تعزیری و انفصال از خدمات دولتی از یک تا ۵ سال محکوم خواهند شد. در صورت تصویب نهایی این طرح در مجلس، ضمانت اجرایی قانونی نیز برای حمایت از تولید ملی و مقابله با موانع بر سر راه آن وجود خواهد داشت. لازم به ذکر است اگرچه تنها همین ضمانت‌ها برای شکایت تولیدکنندگان و حمایت از کالای داخلی در قوانین وجود دارد و همین مقدار نیز در بسیاری از موارد با ضعف و کاستی در اجرا مواجه می‌شود اما نشان‌دهنده این است که در حال در قوانین نسبت به این موارد سکوت وجود ندارد و می‌توان با استفاده از وحدت ملاک از این قواعد در موارد دیگر نیز برای پیگیری حقوق تولیدکننده و حمایت از تولید ملی استفاده کرد.

■ ***کارشناس ارشد حقوق خصوصی**

روزنه	
<div>جهان علیه سرمایه‌داری وحشی</div>	
فالمطه جعفریان: روزهای اخیر اعتراضات مردمی گسترده به نشست سسران گروه ۲۰ مورد توجه رسانه‌های جهان قرار گرفت. این اعتراضات در مدت حدود ۲ دهه برگزاری این اجلاس دیگر به روالی عادی تبدیل شده است اما چرا؟ دلیل این اعتراضات گسترده مردمی چیست؟ در میان خبرهای مختلفی که از تظاهرات و درگیری و زخمی‌های این اعتراضات بیان شده، کمتر به دلیل اصلی این حجم نارضایتی پرداخته می‌شود و این در حالی است که امروز جامعه ما بیش از همیشه نیازمند این است که دلیل چنین اعتراضاتی را بداند.	
وقتی در دهه ۸۰ میلادی نولیبرالیسم به‌وسیله تاجر و ریسگان به عرصه اقتصاد کشیده شد شاید کمترکسی می‌دانست همه هدف آن نجات شرکت‌های بزرگ و افزایش سودآوری آنهاست. آن روزها مهم‌ترین استدلال نولیبرال‌ها نجات اقتصاد بحران‌زده کشورهای‌شان بود، اما عملکرد و هدف واقعی این‌ نوع اقتصاد چیزی غیر از این بود. در همین سال‌ها موضوع جهانی‌سازی یا جهانی شدن نقل محافل دانشگاهی شد و بحث‌های زیادی درباره آن در گرفت اما این جهانی‌سازی هم سوی دیگر هدف اصلی نولیبرالیسم بود. شرکت‌های بزرگ چندملیتی درگیر بحران برای افزایش قدرت و ثروت خویش دیگر تاب مرزها و قوانین داخلی کشورها را نداشتند و اینگونه بود که دانشگاه و سیاستمداران غربی در عرصه عمل و نظر نسخه نولیبرالیسم و جهانی شدن را برای جهان پیچیدند.	
اما در این نسخه جدید چه اتفاقی قرار بود بیفتد؟ تا آن روز دولت‌های غربی تحت تاثیر مطالبات ایجاد شده به‌وسیله مارکسیسم از نسخه اولیه لیبرالیسم فاصله گرفت و اقتصاد کینزی در اقتصاد آمیخته با سوسیالیسم بود را در پیش گرفته بودند. اقتصادی که منابع دولت‌ها را به‌جای اینکه صرف کمک مالی و رشد شرکت‌های بزرگ کند، صرف هزینه‌های اجتماعی و عدالت اجتماعی می‌کرد، طبیعتا در چنین شرایطی دخالت دولت در اقتصاد بیشتر شده و دست شرکت‌ها هم برای سودآوری بیشتر بسته می‌شد، این چیزی نبود که به مذاق سرمایه‌داران بزرگ خوش بیاید و نولیبرالیسم نسخه خوبی برای برچیدن آن بود. اما مقابله با اقتصاد کینزی فقط در درون کشورهای غربی کفایت نمی‌کرد، باید زمینه ورود شرکت‌های بزرگ به کشورهای دیگر بویژه کشورهای جهان سوم با سودآوری بیشتر خورنن و صدها سرمایه‌گذاری باز می‌شد و اینجا بود که نسخه جهانی‌سازی به همراه توجهات فریبنده به جهان عرضه شد، اما باز هم این نقطه پایان ماجرا نیست؛ همه کشورها به قواعد وضع شده جهانی‌سازی پایبند نیستند، برخی از آنها دخالت زیادی در نفع اقتصادهای ملی خود در اقتصاد دارند، چاره کودتاهای خونین و صدها هزار و حتی میلیون‌ها کشته‌ای بود که به این کشورها تحمیل شد و حضور دست‌نشان‌دگانی که درهای اقتصاد را به روی شرکت‌های بزرگ بگشایند و «نتیجه، فاجعه‌بار بود».	
علاوه بر انسان‌های که طی این کودتاهای مرگبار در سال‌های دهه ۸۰ کشورهای مختلف کشته و سر به نیست شدند،انسان‌های دیگری نیز در پی هجوم سرمایه‌داری وحشی یا همان نولیبرالیسم به کشورشان از فقر و گرسنگی مردند. هجوم شرکت‌های خارجی به این کشورها اگرچه آن روزها با توجهاتی چون کمک سرمایه‌گذاری خارجی به رونق اقتصاد داخلی صورت می‌گرفت، اما در پس پرده آن تولید داخلی بود که باود می‌شد، کارگرانی بودند که یکی یکی بیکار می‌شدند و اقتصادی که اگرچه اندکی و فقط اندکی رشد خیل عظیمی از مردم این کشورها تمام می‌شد. عدالتی که به پای رشد اندک و البته ناپایدار دیج می‌شد تا حاصل آن را شرکت‌های نفتی و غیرنفتی غربی تصاحب کنند و بیش از پیش بر سرمایه خویش بیفزایند.	
اجلاس حی ۲۰ سال ۱۹۹۹ تشکیل شد و هدف خود را مشارکت جهانی برای فائق آمدن بر مشکلات اقتصادی بیان کرد اما واقعیت این است که همه راهکارهای ارائه شده در چنین اجلاس‌هایی فقط و فقط دامن زدن به بی‌عدالتی‌هایی است که سال‌هاست تحت عناوین پر زرق و برق و با همکاری و همراهی نهادهای مالی بین‌المللی و کشورهای غربی به جهان تحمیل شده است. اگر امروز مردمانی اینچنین در برابر برگزاری این اجلاس در کشورشان می‌ایستند دلایلش این است که به دانشگاه و بیشتر عدالتی که نباید به‌خاطر منافع چند سرمایه‌دار جهانی ناپود شود. عدالتی که امروز بیشتر از همیشه مردم ما نیز به آن و بیشتر به مطالبه آن با همه توان نیازمندند.	